

Seat No. : _____

NJ-117

November-2025

B.A., Sem.-V

DSC-M-355 : Economics
(A : International Trade – I)
(NEP-2020)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચના : જમણી બાજુનાં અંક પ્રશ્નનાં ગુણ દર્શાવે છે.

1. આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારનો અર્થ આપી, તેનું મહત્ત્વ સમજાવો. 10
અથવા
1. આંતરિક વ્યાપાર અને આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર વચ્ચેનાં તફાવતને સમજાવો. 10
2. આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારનો પ્રો. રિકાર્ડોનો તુલનાત્મક ખર્ચ-તફાવતનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 10
અથવા
2. આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારનો નિરપેક્ષ ખર્ચ-લાભનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 10
3. વેપારની શરતોનો અર્થ આપી, તેનાં વિવિધ ખ્યાલો સમજાવો. 10
અથવા
3. પ્રો. માર્શલ-એજર્વર્થની દરખાસ્ત રેખાઓની મદદથી વેપારની શરતોનું નિર્ધારણ સમજાવો. 10
4. મુક્ત વ્યાપારનાં લાભ-ગેરલાભ સમજાવો. 10
અથવા
4. સંરક્ષણનીતિની તરફેણની બાળ-ઉદ્યોગ અને રોજગારી અંગેની દલીલો ચર્ચો. 10
5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે દસ) 10
(1) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર એ _____ નું પરિણામ છે.
(a) શ્રમવિભાજન (b) રાજકીય સંબંધો (c) સહકાર
(2) આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારનો સાધન-પ્રમાણ તફાવતનો સિદ્ધાંત _____ એ આપ્યો છે.
(a) પ્રો. રિકાર્ડો (b) પ્રો. હેક્સર-ઓહલીન (c) પ્રો. માર્શલ

- (3) 1936માં મુંબઈ અને ઢાકા વચ્ચેનો વેપાર _____ હતો.
 (a) આંતરિક વેપાર (b) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર (c) અયોક્કસ
- (4) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારનો પારસ્પરિક માંગનો સિદ્ધાંત _____ અર્થશાસ્ત્રીએ આપ્યો હતો.
 (a) પ્રો. રિકાર્ડો (b) પ્રો. માર્શલ (c) પ્રો. જે.એસ. મિલ
- (5) આવક વિનિમય વેપારની શરતોનો ખ્યાલ _____ અર્થશાસ્ત્રીએ આપ્યો હતો.
 (a) પ્રો. વાઈનર (b) પ્રો. ટાઉસિંગ (c) પ્રો. ડોરા
- (6) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારથી અલભ્ય વસ્તુઓની પ્રાપ્તિ શક્ય બને છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું (c) તટસ્થ
- (7) વિનિમય દર એ એક ચલાણનું બીજા ચલાણમાં શું દર્શાવે છે ?
 (a) રૂપાંતર દર (b) આવક દર (c) વેચાણ દર
- (8) પ્રો. હેબરલરે આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારનો વૈકલ્પિક ખર્ચ તફાવતનો સિદ્ધાંત આપ્યો હતો.
 (a) સાચું (b) ખોટું (c) તટસ્થ
- (9) બાળ-ઉદ્યોગની સંરક્ષણની દલીલ સાથે _____ અર્થશાસ્ત્રીનું નામ સંકળાયેલું છે.
 (a) પ્રો. એડમ સ્મિથ (b) પ્રો. ફ્રેડરિક લિસ્ટ (c) પ્રો. માર્શલ
- (10) “બાળ-ઉદ્યોગોને રક્ષણ ટૂંકાગાળા માટે આપવું જોઈએ.” આ વિધાન _____ છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું (c) તટસ્થ
- (11) મુક્ત વેપારમાં વિકસિત દેશો ગરીબ દેશોનું શોષણ કરે છે.
 (a) સાચું
 (b) ખોટું
 (c) ઉપરનાં બેમાંથી એકપણ નહીં
- (12) પ્રશિષ્ટ અર્થશાસ્ત્રીઓ મુક્ત વ્યાપાર નીતિની હિમાયત કરતા હતા.
 (a) સાચું (b) ખોટું (c) અયોક્કસ

Seat No. : _____

NJ-117

November-2025

B.A., Sem.-V

DSC-M-355 : Economics
(A : International Trade – I)
(NEP-2020)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction : Figures to the right indicate marks of the question.

1. Give the meaning of International Trade and explain its importance. **10**
OR
1. Explain the difference between the Internal Trade and International Trade. **10**
2. Explain Prof. Ricardo's comparative cost advantage theory of International Trade. **10**
OR
2. Explain the absolute cost advantage theory of International Trade. **10**
3. Give the meaning of terms of trade and explain the various concepts of it. **10**
OR
3. Explain the determination of terms of trade with the help of Marshall-Edgeworth's offer curve. **10**
4. Explain the advantages and disadvantages of free trade. **10**
OR
4. Discuss infant industry and employment arguments in favour of protection policy. **10**
5. Choose the correct option : (Any **ten**) **10**
 - (1) International trade is the outcome of _____.
(a) division of labour (b) political relation (c) co-operation
 - (2) Factor endowment theory of international trade was propounded by _____.
(a) Prof. Ricardo
(b) Prof. Heckscher-Ohlin
(c) Prof. Marshall

- (3) In 1936 there was _____ between Mumbai and Dhaka.
(a) Internal trade (b) International trade (c) Uncertain
- (4) _____ propounded the theory of Reciprocal Demand of International trade.
(a) Prof. Ricardo (b) Prof. Marshall (c) Prof. J.S. Mill
- (5) The concept of income exchange terms of trade is given by _____.
(a) Prof. Viner (b) Prof. Toussing (c) Prof. Dora
- (6) An acquisition of rare things should be possible in international trade.
(a) True (b) False (c) Neutral
- (7) The exchange rate represents of one currency in another currency.
(a) Conversion rate (b) Income rate (c) Sales rate
- (8) Prof. Haberler gave the opportunity cost difference theory of international trade.
(a) True (b) False (c) Neutral
- (9) _____ economist argues in favour of infant industries in protection policy.
(a) Prof. Adam Smith (b) Prof. Friedrich List (c) Prof. Marshall
- (10) "Protection given to infant industry has to be a short-term relief measure." This statement is _____.
(a) True (b) False (c) Neutral
- (11) Developed countries exploit poor countries in free trade policy.
(a) True
(b) False
(c) None of the above two
- (12) Classical economist used to favour free trade policy.
(a) True (b) False (c) Uncertain
-

Seat No. : _____

NJ-117

November-2025

B.A., Sem.-V

DSC-M-355 : Economics

(B : Rural Finance & Credit)

(NEP-2020) (Minor)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચનાઓ :** (1) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(2) બધાજ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. ગ્રામીણ ધિરાણ શું છે ? ગ્રામીણ ધિરાણની જરૂરિયાત અને ગ્રામીણ વિકાસમાં તેની ભૂમિકા સમજાવો. **10**
અથવા
1. નીચેના ખ્યાલો સમજાવો : **10**
(a) મહિલા બેંકો
(b) સ્વ-સહાયક જૂથો (SHGs)
2. ગ્રામીણ ધિરાણ પૂરું પાડવામાં વેપારી બેંકોના ઉદ્દેશ્યો અને કાર્યો સમજાવો. **10**
અથવા
2. લીડ બેંક યોજના અને સેવા ક્ષેત્ર અભિગમ (Service Area Approach)નું વિગતવાર વર્ણન કરો. **10**
3. પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેંકો (RRBs)ના ઉદ્દેશ્યો અને કાર્યોની ચર્ચા કરો. **10**
અથવા
3. પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેંકો (RRBs)ની ધિરાણ અને ચૂકવણીની પ્રક્રિયાઓ સમજાવો. **10**
4. ગ્રામીણ ધિરાણના સંદર્ભમાં સહકારી સિદ્ધાંતો અને તેમની સુંસગતતાની ચર્ચા કરો. **10**
અથવા
4. ભારતમાં સહકારી ચળવળના વિકાસ અને પ્રગતિનું વર્ણન કરો. **10**
5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો : (કોઈપણ દસ) **10**
(1) ગ્રામીણ ધિરાણનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય નીચેનામાંથી કયો છે ?
(a) કૃષિ ઉત્પાદકતા અને ગ્રામીણ વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવું
(b) શહેરી સ્થળાંતર વધારવું
(c) ઔદ્યોગિક વિકાસનો ટેકો આપવો

- (2) ગ્રામીણ ધિરાણના બિન-સંસ્થાકીય સ્ત્રોતોમાં નીચેનામાંથી શું સામેલ છે ?
- (a) વેપારી બેંકો
(b) પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેંકો
(c) નાણાં ધીરનારો અને વેપારીઓ
- (3) મહિલા બેંકોની રચના પાછળનો મુખ્ય ઉદ્દેશ કયો છે ?
- (a) ખેડૂતોને પાક વીમો પૂરો પાડવો.
(b) ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં મહિલાઓને લોન પૂરી પાડવી.
(c) ગ્રામીણ વિકાસ માટે નાણાંકીય મદદ પૂરી પાડવી.
- (4) ગ્રામીણ ધિરાણમાં વેપારી બેંકોનું મુખ્ય કાર્ય શું છે ?
- (a) વેપારી બેંકોને સંપૂર્ણપણે બદલવી
(b) ઉચ્ચ વ્યાજ દરે લોન આપવી.
(c) લઘુ ધિરાણ દ્વારા મહિલાઓને સશક્ત બનાવો.
- (5) લીડ બેંક યોજના, ક્યારે શરૂ કરવામાં આવી ?
- (a) 1969 (b) 1979 (c) 1975
- (6) ગ્રામીણ ધિરાણમાં સેવા ક્ષેત્ર અભિગમમાં નીચેનામાંથી શું સામેલ છે ?
- (a) બધી ગ્રામીણ લોનનું કેન્દ્રીકરણ
(b) બેંક શાખાઓને ચોક્કસ ગામડાઓ ફાળવવા
(c) ગ્રામીણ જરૂરિયાતોને અવગણવી
- (7) પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેંકો (RRBs)ની સ્થાપના મુખ્યત્વે શેના માટે કરવામાં આવી હતી ?
- (a) ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં નબળા વર્ગોને ધિરાણ પૂરું પાડવું
(b) કોર્પોરેટ બેંકિંગનું સંચાલન કરવું
(c) નિકાસ ધિરાણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું
- (8) પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેંકો (RRBs)ની સ્થાપના ઈ.સ. _____ માં થઈ હતી.
- (a) 1985 (b) 1965 (c) 1975
- (9) ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં વેપારી બેંકોની પ્રગતિ _____ દ્વારા માપવામાં આવે છે.
- (a) માત્ર શહેરી થાપણ વૃદ્ધિ
(b) શેરબજારનું પ્રદર્શન
(c) શાખાઓની સંખ્યા અને ધિરાણનું વિતરણ
- (10) “સહકાર એ સ્વ-સહાય તેમજ પરસ્પર મદદ છે.” એમ કોણે કહ્યું છે ?
- (a) કાર્લ માર્ક્સ (b) એડમ સ્મિથ (c) ડેવિડ રિકાર્ડો
- (11) ભારતમાં સહકારી ધિરાણ સોસાયટી કાયદો કયા વર્ષે લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો ?
- (a) 1904 (b) 1914 (c) 1901
- (12) મહિલાઓના આત્મનિર્ભરતા માટે કઈ સહકારી પદ્ધતિ લોકપ્રિય છે ?
- (a) અમૂલ (AMUL)
(b) નાબાર્ડ (NABARD)
(c) સ્વ-સહાયક જૂથો (SHGs)

Seat No. : _____

NJ-117

November-2025

B.A., Sem.-V

DSC-M-355 : Economics

(B : Rural Finance & Credit)

(NEP-2020) (Minor)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions : (1) Figures given at the right indicate marks.
(2) All questions carry equal marks.

1. What is rural finance ? Explain the need for rural credit and its role in rural development. **10**
- OR**
1. Explain the following concepts : **10**
 - (a) Mahila Banks
 - (b) Self Help Groups (SHGs)
2. Explain the objectives and functions of commercial banks in providing rural credit. **10**
- OR**
2. Describe the Lead Bank Scheme and Service Area Approach in detail. **10**
3. Discuss the objectives and functions of Regional Rural Banks (RRBs). **10**
- OR**
3. Explain the financing and repayment procedures of Regional Rural Banks (RRBs). **10**
4. Discuss the principles of cooperatives and their relevance in the context of rural credit. **10**
- OR**
4. Describe the growth and progress of the Cooperative Movement in India. **10**
5. Answer by choosing the correct option : (Any **ten**) **10**
 - (1) The primary objective of rural credit is to:
 - (a) Promote agricultural productivity and rural development
 - (b) Increase urban migration
 - (c) Support industrial growth

- (2) Non-institutional sources of rural credit include:
 - (a) Commercial Banks
 - (b) Regional Rural Banks
 - (c) Moneylenders and traders
- (3) The primary objective behind the formation of Mahila Banks :
 - (a) To Provide crop insurance to the farmers
 - (b) To provide the loan to women in rural areas.
 - (c) To provide financial add for the rural development.
- (4) The main function of commercial banks in rural credit is to:
 - (a) Replace commercial banks entirely
 - (b) Provide high-interest loans
 - (c) Empower women through micro-finance
- (5) The Lead Bank Scheme, introduced in
 - (a) 1969
 - (b) 1979
 - (c) 1975
- (6) Service Area Approach in rural credit involves:
 - (a) Centralizing all rural loans
 - (b) Allocating specific villages to bank branches
 - (c) Ignoring rural needs
- (7) Regional Rural Banks (RRBs) were established primarily to:
 - (a) Provide credit to weaker sections in rural areas
 - (b) Handle corporate banking
 - (c) Focus on export finance
- (8) Regional Rural Banks (RRBs) were established in the year _____.
 - (a) 1985
 - (b) 1965
 - (c) 1975
- (9) Progress of commercial banks in rural areas is measured by _____.
 - (a) Urban deposit growth only
 - (b) Stock market performance
 - (c) Number of branches and credit disbursed
- (10) Who said “Cooperation is self-help as well as mutual help” ?
 - (a) Karl Marx
 - (b) Adam Smith
 - (c) David Ricardo
- (11) The Co-operative Credit Societies Act in India was introduced in which year ?
 - (a) 1904
 - (b) 1914
 - (c) 1901
- (12) Which cooperative method is popular for women’s self-reliance?
 - (a) AMUL
 - (b) NABARD
 - (c) SHGs